

АДКАЗНЫ ЭКЗАМЕН ПЕРАБУДОВЫ

ПРАЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН, ЯДНАЎЦЕСЯ!

У цэнтры ўвагі калектыву нашага ўніверсітэта па-ранейшаму застаецца праект ЦК КПСС «Асноўныя напрамкі перабудовы вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі ў краіне». Яго абмеркаванне праходзіць на факультэтах і кафедрах, у іншых структурных падраздзяленнях ГДУ, у партыйных, прафсаюзных і камсамольскіх арганізацыях.

Сёння мы змяшчаем некаторыя з прапаноў і паправак да праекта.

ПЕДАГОГАМ — ФУНДАМЕНТАЛЬНУЮ ПАДРЫХОТКУ

Важнейшай прызнаецца сувязь універсітэта і педагогічных інстытутаў з сярэднімі навучальнымі і дашкольнымі ўстановамі. На жаль, сёння студэнты, будучыя педагогі, не зусім набліжаны да школы, у выніку чаго яны ў недастатковым аб'ёме і паўнаце валодаюць школьнымі падручнікамі. Па гэтай прычыне ў час праходжання імі педагогічных практык у школах, асабліва на выпускных курсах, не дасягаецца канчаткова мэты — узаемаразуменне студэнта-практыканта і вучня. Рашаць гэтае пытанне неабходна шляхам перанясення часткі вучэбнага працэсу ў школу, дзе студэнт павінен спалучаць сваю фундаментальную падрыхтоўку з прафесійнай арыентацыяй па абранай спецыяльнасці. У такім плане павінна вырашацца пытанне і пры падрыхтоўцы выхаванцаў дашкольных устаноў.

ВНУ не заўсёды забяспечваюць якасную падрыхтоўку студэнцкай моладзі з-за празмернай перагружкі іх, пачынаючы ўжо з першага курса. Як сведчаць штогадовыя экзаменацыйныя сесіі, студэнты першага курса пачынаюць ісці ў нагу з вучэбным працэсам, на выніку разнастайнымі дысцыплінамі; кожная з якіх уключае вялікі аб'ём асноўнай і дадатковай інфармацыі. Хутка многія з іх пераконваюцца, што спецыялізацыя ўсё немагчыма, таму на наступных курсах мяняюць тактыку вучэбна-праграмных курсаў і вучацца з лянотай, спадзяючыся на добры настрой экзаменатара ў час сесіі.

Асабліва ў нявыгадным становішчы аказваюцца медальсты, якія не паспяваюць засвоіць праграмны матэрыял ў адпаведнасці з патрабаваннямі вышэйшай школы на сучасным этапе, таму часам ім давядзецца нялёгка абараняць свой гонар і быць на перадавых студэнцкіх пазіцыях.

Каб пазбегнуць перагружкі студэнтаў, выкладчыцкаму складу ВНУ неабходна пазбягаць інфарматыўнасці ў навучанні, не імітуючы даць ім папулярныя звесткі, якія ёсць у лектара, а змяшчаць важныя, найбольш істотныя пытанні выкладаемага курса.

Скарочанне аб'ёму інфармацыі для студэнтаў садзейнічала б актывізацыі іх навуковых даследаванняў, на што звяртаецца асабліва ўвага ў абмеркаванні праекта ЦК КПСС. Для дасягнення гэтай мэты вялікую ўвагу трэба ўдзяляць самастойнай рабоце студэнтаў, удасканальваючы індывідуальную работу з імі, ажыццяўляючы пры гэтым пастаянныя дзейсныя кантролі за саекасавым і якасным выкананнем узятых імі даручэнняў. У нас не стала яшчэ традыцыйнай перавадаць сільныя работы да навукова-даследчых работ студэнтаў на індывідуальныя вучэбныя планы з той мэтай, каб яны мелі магчымасць правядзці сябе ва ўменні самастойна думаць,

а таксама падрыхтоўвацца да будучай навукова-педагагічнай дзейнасці.

Важным момантам, звязаным з якасцю навучання маладых спецыялістаў, у праекце ЦК КПСС лічыцца іх практычная дзейнасць, значнасць якой павінна вызначацца атэстацыяй. Акрамя дыплама аб вышэйшай адукацыі, які атрымае выпускнік пасля заканчэння ВНУ, патрабуецца яшчэ кваліфікацыйны атэстат спецыяліста з адлюстраваннем у ім прафесійнай падрыхтоўкі. Гэты атэстат выпускнік павінен атрымаць па месцу свайго фармеркавання пасля вынікаў трох гадоў асноўнай працы. Важна пры гэтым мець на ўвазе, што выпускаюча ВНУ, якая яшчэ адказнасць за падрыхтоўку спецыялістаў, павінна, на наш погляд, таксама несці адказнасць за якасць кваліфікацыйнага атэстата, паколькі яна ўзначальвае і праводзіць работу з імі як з выпускнікамі-стажорамі.

Бясспрэчным правілам у праекце ЦК КПСС прызнаецца ўзмацненне ролі вышэйшай школы ў павышэнні кваліфікацыі і перападрыхтоўцы спецыялістаў. Маецца на ўвазе паслявузаўскае навучанне выпускнікоў, накіраванае на павышэнне іх кваліфікацыі. Практика паказвае, што для авалодвання спецыяльнасцю ў адпаведнасці з сучаснымі патрабаваннямі зусім недастаткова перыяду вузаўскага навучання. Кожны работнік, пачуць выконвае функцыі спецыяліста, павінен не эпизодычна, а пастаянна павышаць сваю кваліфікацыю. Крыніцай папаўнення сваіх ведаў, як нам здаецца, павінна стаць яго родная выпускаючая ВНУ.

Каб вузаўскія спецыяльнасці былі прэстыжнымі, неабходна звярнуць увагу на некаторыя кантрольныя пункты, якія не знайшлі свайго адлюстравання ў праекце ЦК КПСС па перабудове вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі. Такімі кантрольнымі пунктамі могуць быць, скажам, правядзенне ўстаноўчых сесій на зячонай форме навучання з абавязковай праверкай іх вынікаў ва ўстаноўленай парадку, планавы праходжанне педагагічнай практыкі студэнтаў, які прэвіла, па месцу іх будучай работы ў якасці педагогаў сярэдніх школ, ўдзел студэнтаў у будаўнічых атрадах на прафесійна-навуковымі павіншчы. Калі ў іх прымае ўдзел, напрыклад філолаг, то месцам яго работы ў атрадзе павінна быць школа, п'янерскі лагер, а не будаўнічы пляцоўкі.

Немалаважную ролю ў прафесійнай падрыхтоўцы спецыялістаў адыгрывае і ўмацаванне іх здароўя, на якое мы не заўсёды звяртаем належную ўвагу.

У. АНІЧЭНКА, загадчык кафедры беларускай мовы, прафесар

ГОМЕЛЬСКІ УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМІТЭТА ЛКСМБ І ПРАФКОМАУ ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯР ЖАУНАГА УНІВЕРСІТЭТА

№ 21 (621)

Субота, 14 чэрвеня 1986 года.

Газета заснавана ў верасні 1989 года. Выходзіць раз у тыдзень

Цана 2 кап.

У Мінску 11 чэрвеня адбыўся сход актыву вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай школы БССР сумесна з прадстаўнікамі партыйных, савецкіх, камсамольскіх, прафсаюзных арганізацый, прадпрыемстваў і навуковых устаноў рэспублікі. Яго ўдзельнікі абмеркавалі праект ЦК КПСС «Асноўныя напрамкі перабудовы вышэй-

СХОД АКТЫВУ

шай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі ў краіне».

З дакладам на сходзе выступіў і адказаў на пытанні прысутных міністр вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі СССР Г. А. Ягудзін.

У рабоце сходу прыняў ўдзел сакратар ЦК КПБ А. Т. Кузьмін.

Ад ГДУ ў рабоце актыву прынялі ўдзел рэктар, акадэмік АН БССР Б. В. Бокуць, сакратар парткома М. І. Старавойтаў, загадчык кафедры опыты А. М. Сердэюкоў.

На здымку: праект ЦК КПСС «Асноўныя напрамкі перабудовы вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі ў краіне» абмяркоўваюць выкладчыкі кафедры гісторыі СССР і БССР.

Фота Н. Кір'янавай.

НА ТРЫБУНЕ АБМЕРКАВАННЯ

ЭКАНАМІСТЫ:

Да раздзела X «Удасканальванне кіравання вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыяй ў краіне» пасля слоў «...перабудовы вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай школы» дапоўніць: «Неабходна ўдасканальваць планаванне работы рэспубліканскіх Мінвузаў — ад прыёму да выпуску. Для гэтага павінны выкарыстоўвацца сучасныя праграмы-метавае метады. У прыватнасці, на аснове аналізу на-сучанасці рэгіёнаў у спецыялістах і навуковага прагнозу распрацоўваць комплексныя метавае праграмы. Яны дазваляць планавана камплектаваць навучальныя ўстановы рэспублік па лік моладзі раёнаў, гарадоў, абласцей і накіроўваць іх, які прэвіла, туды, адкуль яны прыбылі на вучобу. Размяркоўваць выпускнікоў за два-тры гады да заканчэння ВНУ».

Наступны абзац гэтага ж раздзелу

да пасля слоў «...за пэўныя патрэбы ў кадрах» дапоўніць: «значна павысіць дакладнасць і аб'ектыўнасць кадравых заказаў, дабіцца аператыўнасці і гібкасці планавання падрыхтоўкі спецыялістаў, шырока ўкараняць зарэкамендаваўшую сябе сістэму пра-мных кадравых дагавораў паміж ВНУ».

У раздзеле IV абзац 12 пасля слоў «вытворчымі аб'яднаннямі і галінамі народнай гаспадаркі» дапоўніць: «Падрыхтоўка эканамістаў павінна ажыццяўляцца па буйных галінах народнай гаспадаркі і некалькіх міжгаліновых (функцыянальных) спецыяльнасцях. Па кожнай з іх у адпаведнасці з патрэбамі народнай гаспадаркі на аснове палярэдняга раз-меркавання студэнтаў на работу прадурагледжваюцца спецыялізацыі, колькасць якіх і назвы ўсталявалюцца Мінвузамі рэспублік на прадстаўленню ВНУ (з улікам рэ-гіёнаў). Пры гэтым не павінна да-пускацца дзяленне на тэхнічныя,

універсітэцкія і іншыя спецыяль-насці і спецыялізацыі».

У. АРЭШЧАНКА, дэкан эканамічнага факультэта, прафесар. (Працяг на 2-й стар.)

ПА КУРСУ ВЫЛІЧАЛЬНАЙ ТЭХНІКІ

Пры кафедры ВМ і праграміравання нашага ўніверсітэта закончыў работу трохмесячны курс, на якіх набылі неабходнае спе-цыяльнае ведаў 39 выкладчыкаў Го-мельскага політэхнічнага інстыту-та і 17 матэматыкаў ГДУ. Заняткі вялі выкладчыкі названай кафе-дры Т. В. Дзёмалева, Т. Р. Богданова, Л. А. Цурганова.

Усе слухачы курсаў паспяхова вытрымалі выпускныя экзамены і ім будучы выданыя адпаведныя пасведчанні.

[Наш кар.]

ХАРЧОВАЯ ПРАГРАМА — СПРАВА КОЖНАГА

НА ДАПАМОГУ СЕЛЬСКІМ ПРАЦАЎНІКАМ

Асаблівымі ўмовамі сёлета года тлумачыцца незвычайна ранні пачаткі жасцьбы траў, хутчэйшае развіццё і выспяванне сель-скагаспадарчых культур. У прадуўнікоў ёсці цяпер шмат спраў. І як заўсёды на дапамогу да іх прыязджаюць шэфы, гараджане.

У мінулы аўторак вялікая група выкладчыкаў і супрацоўнікаў нашага ўніверсітэта выехала на дзясць дзён у гаспадаркі Лоеў-скага, Жыткавіцкага і Веткаўскага раёнаў, дзе будзе выконваць са-мы неадкладныя работы, нарыхтоўваць для грамадскага статку карма.

Для работнікаў кіруючага звяна ГДУ эаўтра арганізоўвацца ня-дзельнік. Яны адправяцца на дапамогу ў падшэфны саўгас «Рэчкі».

[Наш кар.]

ВІНШУЕМ!

Рэктарат, партком, грамадскія арганізацыі ўніверсітэта гарача вітаюць кандыдатаў навуц М. А. Хіло з кафедры опыты, У. Э. Каўдэрку з кафедры геофізікі, М. В. Герасімыча з кафедры па-літэканоміі, Ф. У. Кадола з кафе-дры педагогікі і псіхалогіі, загад-чыка кафедры тэарэтычных ас-ноў фізічнага выхавання У. А. Баркова з выкладку прысваення ІМ ВАКам вучонага звання дацэнта.

НА ТРИБУНЕ АБМЕРКАВАННЯ

НА БЫЛІ ВЫШЭЙШУЮ ПАЛІТЫЧНУЮ АДУКАЦЫЮ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Да раздзела III пасля слоў: «мець у вучэбных планах рэзерв да 15% вучэбнага часу» дапоўніць: «Шырай практыкаваць вывучэнне па адной і той жа дысцыпліне некалькіх падручнікаў, напісаных аўтарскімі калектывамі, якія прадстаўляюць розныя навуковыя школы; праводзіць конкурсы падручнікаў і вучэбных дапаможнікаў; выдаваць падручнікі па рэкамендацыйных звестках ВВУ без рэцензійвання іх з боку выдавецтваў; прадстаўляць аўтарам творчыя допускі для напісання падручнікаў».

В. ЦІШЧАНКА,
прафесар кафедры ўліку і статыстыкі.

5 абзац пасля слоў «ахова здароўя» дапоўніць «і народная асвета». У сувязі з рэформай агульнаадукацыйнай школы і павелічэннем у перспектыве патрэбы ў выкладчыках эканамічных дысцыплін і сярэдніх школаў, прафесійна-тэхнічных вучылішчаў і ў сярэдніх спецыяльных навуковых устаноў мэтазгодна адкрыць на эканамічных факультэтах універсітэтаў эканаміка-педагагічны аддзяленні.

Да раздзела VIII «Узмацненне ролі вышэйшай школы ў павышэнні кваліфікацыі і перападрыхтоўкі спецыялістаў» у абзацы 4 пасля слоў «галюўным чынам па новых напрамках навукі і тэхнікі» дадаць: «Неабходна развіваць сістэму павышэння кваліфікацыі кіравнікоў сярэдняга звяна і спецыялістаў без адрыўу ад вытворчасці па цыклах дысцыплін, якія яны перабудоўваюць. Перапрацаваць праграмы і вучэбна-метадычныя планы цыклаў з улікам сучасных патрабаванняў навукова-тэхнічнага прагрэсу. У іх асабліва ўвагу неабходна звярнуць на спецыялізацыю, практычныя заняткі, дэсаляны гульняў, разбор канкрэтных вытворчых сітуацый».

У мэтах павелічэння вузаўскіх даследаванняў правесці падрыхтоўчыя работы да адкрыцця ў 1987—1988 гадах дзвюх галіновых навукова-даследчых лабараторый: «Удасканаленне гаспадарчага механізма павышэння эфектыўнасці вытворчасці» (Міністэрства машынабудавання для жывёлагадоўлі і кормавытворчасці СССР); «Эканоміка прыродных рэсурсаў» (Міністэрства геалогіі СССР).

С. КІМ,
загідчык кафедры галіновых эканомік, прафесар.

ФІЗІКІ:

У раздзеле II «Інтэграцыя адукацыі, вытворчасці і навукі» змяніць трэці абзац у першым абзацы наступным чынам: «Новы тып узвасааадносін паміж імі павінен базіравацца на першым этапе, на дагаворных абавязадзельствах, якія прадурджваюць мэтавую падрыхтоўку і перападрыхтоўку кадры на дзяржаўнай, планавай ас-

нове, пры частковым кампенсаванні затрат на гэтыя мэты за кошт галін народнай гаспадаркі; на другім этапе, ВВУ або асобны яго факультэты (спецыялізацыі) пераводзяцца на частковы або поўны гаспадарчы разлік і рыхтуюць спецыялістаў па заказу галін народнай гаспадаркі».

Маючы на ўвазе, што ў некаторых ВВУ дагаворныя адносінны з галінамі народнай гаспадаркі добра развіты, увесці ў іх у акспериментальным парадку гаспадарчы разлік у перыяд перабудовы вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі ў краіне».

І. ДАБРАВОЛЬСКІ,
загідчык кафедры радыёфізікі, дацэнт.

Раздзел IX «Тэхнічнае перааснашчэнне вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай школы — абавязкова ўмова павышэння эфектыўнасці яе дзейнасці» дапоўніць словамі: «Арганізаваць цэнтралізаванае праз Мінвуз матэрыяльна-тэхнічнае забеспячэнне як вучэбнага працэсу, так і навуковай работы».

А. ГРЫБАЙЛА,
дацэнт.

У раздзел III унесці дапаўненне: «Неабходна якаясь перабудова вучэбнага плана для педагагічнага аддзялення фізічнага факультэта. Прыкладны пералік спецыялізацый павінен быць дапоўнен спецыялізацыяй «Выкладанне фізікі ў сярэдняй школе» з адпаведнымі дысцыплінамі».

В. СІМАНАУ,
дацэнт.

«Павялічыць колькасць гадзін, якія адводзяцца на кансультацыі і ўключыць кансультацыі ў расклад абавязковых заняткаў». Гэты сказ запісаць у раздзеле III праекта ЦК КПСС.

А. КАЧАМІН,
дацэнт.

МАТЭМАТЫКІ:

Стратэгічны курс нашай дзяржавы, які вызначаў XXVII з'езд КПСС, — паскарэнне сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны. Рахунак гэтай задачы немагчыма без глыбокіх перабудов у сістэме вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі. Вось чаму студэнцкая моладзь з вялікай цікавасцю і ўвагай аднеслася да праекта ЦК КПСС «Асноўныя напрамкі перабудовы вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі ў краіне».

Сёння мы — студэнты, а заўтра — спецыялісты, педагогі. Ад таго, наколькі будзе рошаны такія праблемы, як павышэнне якасці падрыхтоўкі спецыялістаў, сувязь навуковых устаноў з вытворчасцю, шырокае прыцягненне студэнтаў да навукова-даследчай работы, настолькі павялічыцца рост эканамічнага, навукова-тэхнічнага і культурнага патэнцыялу краіны.

Выкананне намечаных планаў будзе залежаць у першую чаргу, ад нас, будучых педагогаў. А для гэтага мы павінны ўдасканаліваць свае веды, павышаць іх трыва-

ласць, развіваць свае творчыя здольнасці, праяўляць ініцыятыву. Э. САВЯНОК, сакратар камітэта камсамола матэматычнага факультэта, студэнтка 3-га курса.

Прапановы:
— На факультэтах, дзе навука ацэна 500 і больш студэнтаў, увесці вызваленую пасаду дэкана, дазваляю адначасова платнае сумяшчальніцтва на 0,5 стаўкі выкладчыка кафедры.
— Саветам ВВУ прадставіць права прывольваць званне прафесара данай ВВУ дацэнтам, якія найбольш вызначыліся ў навукова-педагагічнай дзейнасці (без дадатковай аплаты).
— З мэтай умацавання творчых сувязей, накіраваных на падрыхтоўку высокакваліфікаваных спецыялістаў, дазволіць навукова-педагагічным работнікам адпаведных кафедраў платнае сумяшчальніцтва на 0,5 стаўкі ў школах, ПТВ, на вытворчасці, ў НДІ.

У. ФІЛІПЦОУ,
дэкан матэматычнага факультэта, дацэнт.

Л. ПАЛЯКОУ,
сакратар партбюро факультэта, дацэнт.

БІЁЛАГІ:

Калектыву нашай кафедры на сваім пасяджэнні абмеркаваў праект ЦК КПСС аб перабудове вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай школы ў нашай краіне. У выступленнях А. І. Балтоўскага, В. А. Хількевіча, А. В. Гаўрылава, Р. І. Маркелавой і іншых выкладчыкаў адзначалася, што гэта важны і своечасовы дакумент па перабудове работы вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай школы ў святле рашэнняў XXVII з'езда КПСС. Першод вышэйшай школы, які ўсеёй народнай гаспадаркі, на шлях інтэгральнай спецыялізацыі «Выкладанне фізікі ў сярэдняй школе» з адпаведнымі дысцыплінамі».

Калектыву нашай кафедры на сваім пасяджэнні абмеркаваў праект ЦК КПСС аб перабудове вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай школы ў нашай краіне. У выступленнях А. І. Балтоўскага, В. А. Хількевіча, А. В. Гаўрылава, Р. І. Маркелавой і іншых выкладчыкаў адзначалася, што гэта важны і своечасовы дакумент па перабудове работы вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай школы ў святле рашэнняў XXVII з'езда КПСС. Першод вышэйшай школы, які ўсеёй народнай гаспадаркі, на шлях інтэгральнай спецыялізацыі «Выкладанне фізікі ў сярэдняй школе» з адпаведнымі дысцыплінамі».

Выкладчыкі кафедры аднадушна адобрылі праект ЦК КПСС і прапанавалі ўнесці ў яго наступныя дапаўненні: «Вучэбныя заняткі ў перыяд летніх палых практык студэнтаў па ўсіх формах навучання праводзіць з падручнікамі па 12—13 студэнтаў у кожнай; павялічыць у два разы аб'ём гадзін на кіраўніцтва курсавымі і дыпломнымі работамі; устанавіць цвёрды штатныя вучэбныя нагрукі ў гадзінах прафесарска-выкладчыкаў саставу вышэйшай школы».

Л. САПЕГІН,
загідчык кафедры батанікі і фізіялогіі раслін, дацэнт.

На мінулым тыдні 22 выкладчыкі нашага універсітэта атрымалі дыпломы аб вышэйшай палітычнай адукацыі. Пры іх уручэнні выпускнікоў універсітэта марксізму-ленінізму цэнтрала павішавалі яго дырэктар П. І. Шапкін.

Філіял універсітэта марксізму-ленінізму ў ГДУ існуе 15 гадоў. За праішоўшы час яго задоўчыла больш 350 чалавек. Гэта дацэнты і кандыдаты навуку, старшыні выкладчыкі і асістэнты, супрацоўнікі ГДУ. Мэта філіяла універсітэта — падрыхтоўка прапагандыстаў, ідэалагічных байцоў. Выкладчык, які штодзённа мае справу з моладдзю, абавязаны пастаянна павышаць свой узровень палітычнай адукацыі. Для гэтага і прызначаны універсітэт марксізму-ленінізму. Тут вучуецца на асноўныя напрамкі ўдасканалення развіцця сацыяльнай, актуальныя пытанні палітычнай жаноміі і навуковага камунізму, а таксама праблемы ідэалагічнай барацьбы і контрпрапаганды, марксіска-ленінская этыка і эстытыка, сацыяльная псіхалогія. Працяглае час названыя дысцыпліны выкладліся па цвёрдых праграмах. З праішоўшага навуцальнага года выкладчыкі ўзмацнілі іх праблемны характар. Змест заняткаў абнавіўся апошнімі навуковымі дасягненнямі ў цесным спалучэнні з практычнымі задачамі сацыялістычнага прамадства. Некаторыя лектары знаёмлілі слухачоў з вынікамі сваіх даследаванняў у галіне грамадскіх навук.

Састаў выкладчыкаў філіяла універсітэта марксізму-ленінізму пастаянна абнаўляецца. Кафедры грамадскіх навук рэкамандуюць сюды найбольш падрыхтаваных спецыялістаў. У прыватнасці, у мінулым навуцальным годзе заняткі вялі доктар філасофскіх навук, прафесар, загідчык кафедры філасофіі У. М. Калмыкоў, дацэнт, в. а. загідчыка кафедры навуковага камунізму А. П. Кесьяненка, А. І. Канашэвіч, А. А. Філюкоў, Г. Г. Гусева, аўтар гэтых радкоў. Для чытання асобных тэм запрашаліся прафесар М. І. Рубцоў, дацэнты М. М. Канашэвіч, В. Я. Яшоў, Мазур, І. Ф. Эсмантоў, У. М. Сабаленка, А. А. Рубан, Т. А. Мальгіна.

Адзін са складаных курсоў для філіяла, нягледзячы на тое, што наш універсітэт мае вялікую колькасць выкладчыкаў, — «Актуальныя праблемы сучаснай ідэалагічнай барацьбы і контрпрапаганды». Спецыялістаў па гэтым курсу, можна сказаць, у нас няма. Таму даводзіцца запрашаць розных выкладчыкаў і спецыялістаў з іншых месцаў. Такая з'ява мае як станоўчыя, так і адмоўныя бакі. Гэта больш глыбокае вывучэнне матэрыялаў па той або іншай тэме, што садзейнічае павышэнню ўвагі, выклікае жаданне пашыраць свой круггляд. Думаецца, што і па іншых тэмах курсавы мэтазгодна запрашаць выкладчыкаў і спецыялістаў з іншых ВВУ і арганізацый. Аднак, на жаль, сучасныя вучоныя, якія яшчэ не прывыклі працаваць перад аўдыторыяй, дзе слухачамі з'яўляюцца іх калегі.

Многія гады філіял універсітэта працаваў па п'яцідзятках з 14 гадзін. Мы прасім слухачоў скласці расклад свай вучэбнай работы так, каб не было пропуску заняткаў. Аднак імікнуцца да гэтага не ўсе слухачы. Есць і іншыя прычыны пропуску заняткаў. Гэта — выезд для павышэння кваліфікацыі, працяглае камандзіроўка, адмоўна ўплываюць на наведванне. У выкладчыкаў, якія працуюць на асобным факультэце, у пэўныя перыяды рэзка ўзрастае нагрукі і з гэтым нельга не лічыцца.

Са слухачамі, якія часта прапускаюць заняткі, праводзіліся адпаведныя гутаркі. Тыя, на каго яны не ўздзейнічалі, пакідаліся на партуны курс. Сёлета ў гэтым спісе — чатыры чалавекі.

За час вучобы ўсе слухачы абавязаны па кожнай дысцыпліне напісаць рэферат, выступіць з паведамленнем на семінары, прыняць удзел у канферэнцыі.

Сярод тых, хто сёлета скончыў філіял універсітэта марксізму-ленінізму, з лепшага боку паказалі сябе У. С. Давыдаў, Г. К. Котаў, І. І. Лячак, А. І. Максімовіч, Г. К. Балтрушэвіч з эканамічнага, У. Э. Кайдэрка з геалагічнага, Л. Х. Антропава з фізічнага факультэтаў.

У філіяле пастаянна ўдасканаляюцца іх арганізацыя работы, так і метадычныя пытанні выкладання. Аднак, варты прызначыць, што яшчэ не ўсе рэзервы выкарыстоўваюцца. Дрэнна абстаць справы з тэхнічнымі сродкамі навучання. Гэта тлумачыцца і непрыстасаванасцю аўдыторыі, і адсутнасцю сучаснага матэрыялу, і нежаданнем асобных выкладчыкаў абцяжарваць сябе выкарыстаннем тэхнічных сродкаў навучання. У наступным годзе на гэта неабходна звярнуць самую сур'ёзную ўвагу. Трэба таксама прадурджэць павелічэнне колькасці практычных заняткаў, канферэнцый. Змест усіх дысцыплін павінен быць насынены ідэямі паскарэння сацыяльна-эканамічнага развіцця, прынятай красавіцкім (1985 г.) Пленумам ЦК КПСС і зацверджанай XXVII з'ездам КПСС.

У. ДАЙНЕКА,
загідчык філіяла універсітэта марксізму-ленінізму пры парткоме ГДУ.

ПА АБАВЯЗКУ БРАТЭРСТВА

Блізка да сэрца ўспрынялі аварыю на Чарнобыльскай АЭС у калектыве нашага універсітэта. Выкладчыкі, супрацоўнікі і студэнты аднадушна вырашылі ўнесці свой уклад у фонд дапамогі г. Чарнобылю. Адной з першых ва універсітэце гэта зрабіла студэнцкая група Г-11 гісторыка-філалагічнага факультэта. Камсамоўцы пералічылі ў фонд дапамогі 60 рублёў.

Агітбрыгада універсітэта неадночы выяжджала з канцэртнамі мастацкай самадзейнасці ў падзешнія раёны, у калгасы і саўгасы вобласці. А на гэтым тыдні яе канцэртны маршрут пралёў у г. Хойнікі. Тут яны далі бясплатны канцэрт. У зале Дома культуры «Меліяратар» свабодных месцаў у той вечар не было. Самадзейныя артысты ГДУ спявалі і танцавалі, ставілі жартоўныя сцэнікі са студэнцкага жыцця. Гарачымі і дружнымі апладысмантамі аддзякавалі гледчыя артыстам.

На здымках: танцавальная група агітбрыгады выконвае жартоўны танец «Па дарозе з кірмашу». У гледзельнай зале.
Фота Н. Кір'янавай.

У народным універсітэце маральна-эстэтычнага выхавання

СЭРЦАЎ І ДУШ СУГУЧНАСЦЬ

Студэнцкія гады — самая цудоўная і памятная ў жыцці маладога чалавека. Гэта час творчага узлёту, пошукаў сябе, раскрыцця сваёй здольнасці. Напоўненымі, памятнымі стануць яны для юнакоў і дзяўчат, якія займаюцца ў народным універсітэце маральна-эстэтычнага выхавання. Урокі добра і прыгажосці атрымліваюць яны на занятках яго факультэта і аддзяленняў.

Сёння ў змешчаных ніжэй матэрыялах пойдзе размова аб адным з лепшых падраздзяленняў народнага ўніверсітэта — літаратурным клубе студэнтаў — матэматыкаў «Градыента». Чытачу ўжо добра знаёма яго назва, таму што на старонках універсітэцкай газеты расказвалася аб самым цікавым, значным, што праводзілася ў клубе. Прызначэнне той вялікай работы, якая вядзецца тут па эстэтычнаму выхаванню студэнцкай моладзі, стала ўзнагароджанне клуба Дыпламам цэнтральнага праўлення Усесаюзнага добраахвотнага таварыства аматараў кнігі.

Усе тыя, хто сталі ўдзельнікам «Градыента», іх добрыя настаўнікі і дарачкі — выкладчыкі ГДУ, супрацоўнікі універсітэцкай бібліятэкі ўвесь час шукаюць новыя арыгінальныя формы работы. Усё добра можа атрымлівацца толькі ў аднадушскай, людзей, якіх можна па праву назваць сапраўднымі калектывам. Ён у «Градыенте» ёсць! Бо сабраліся тут людзі з сугучнасцю сэрцаў і душ. І ў гэтым гадоўны крытэрыі поспеху.

А цяпер слова самім удзельнікам клуба.

Не зусім звычайным было чарговае пасяджэнне ў літаратурным клубе. Упершыню градыентаўцы праводзілі свой творчы вечар, які насяў назву «Сябры мае, цудоўны наш саюз». Чаму менавіта творчы вечар? Проста наступіў той момант у творчым становленні клуба, калі можна гаварыць аб яго асабтай індывідуальнасці, градыентаўцаў можна назваць калектывам.

Да вечара рыхтаваліся ўсе разам, групамі і кожны пасобіку. Чкалася шмат сяброўскіх жартаў-розыгрышаў, маленькіх сакрэтаў, памятных падарункаў. Праграму вечара адкрыла ўжо стаўшая традыцыйнай «дыпломная работа» выпускнікоў «Градыента» 1986 года «А зямля наша цудоўная». Самстойна выбранай тэмай дыпломнай

работы А. Цюрынай і В. Шведова стала творчасць таленавітай савецкай паэтэсы Ксеніі Накрасавай. Яе адкрытыя, шычыры вершы, «чыстыя і прэарыстыя, як ірынічнае адлюстраванне» напоўнены каханнем да Радзімы, да людзей.

Вершы Ксеніі Накрасавай прасякнуты пушкінскай улюблёнасцю ў свет, працягаюць слаўную традыцыю геніяльнага рускага паэта, які з'явіўся «началам усях начал» нашай літаратуры.

Лірычная цэпільная пэзія Пушкіна была пранізана ўся атмасфера вечара. «І зноў я наведваю» — так называлася тая частка праграмы, у якой градыентаўцы члены клуба А. Усцілюскай, А. Бабаранава віталі выпускнікоў клуба мінулых га-

доў, што прыйшлі на гэту сустрэчу.

«Добры дзень, племя маладога, незнаёмага...». У частцы праграмы пад такой назвай трымалі экзамен на права звацца градыентаўцамі першакурснікі. Ужо год правялі яны ў клубе, прынілі ўдзел ва ўсіх мерапрыемствах, праявілі сябе добраахвотнымі таварышамі. І цяпер пры адказе на пытанні імпрызаваанай ГЭК (градыентаўскай экзаменацыйнай камісіі) праявілі знаходлівасць, гумар, творчы здольнасці. Сваю будучую змену віталі героі І. Кальмана: роллю Марцыя выконвала студэнтка Ларыса Сініла, містара Ікс — Віктар Шведоў.

На працягу ўсяго вечара цудоўна гучалі раманы ў выкананні Наталлі Сініла.

А колькі сяброўскіх пажаданняў, жартам і ўсур'ёза, было выказана тым юнакам — членам клуба, для якіх настаў час службы ў рядах Савецкай Арміі — Я. Пышыню, І. Каплану, В. Шведоў, І. Драмуню, А. Калыччу! Вельмі душэўна, з лёгкім сумам апявалі для іх В. Шамяткава, А. Казлоў, Т. Маханькова, гучалі таксама рэжуркі прыпеўкі. У адказ прызыўнікі запэўнілі ў сваёй песня, што будучы служыць дастойна і абавязкова вернуцца ў «Градыент».

Кульмінацыяй вечара стаў момант развіцця п'яцкурснай з клубам. Зноў гучалі пушкінскія радкі, гаварыліся цёплыя словы падзякі кіраўнікам клуба, рэктару народнага ўніверсітэта маральна-эстэтычнага выхавання Т. П. Геранінай, дэкану факультэта этыкі і эстэтыкі Г. І. Мішкевіч.

— Мне здаецца, расцвітае наўсміх з «Градыентам» нельга. Тут мы знайшлі сабе, здзейснілі сабе нашы мары. І мы будзем прыходзіць у клуб, як прыходзіць сюды выпускнікі былых гадоў А. Зварытайла, А. Махнова і іншыя, — сказала выпускніца Н. Васільчанка. Шмат было жадаючых тра-

піць у госці да градыентаўцаў, але не ўсіх іх магло ўмясціць у той вечар студэнцкае кафе. А ў тых, хто быў там, засталіся самыя найлепшыя ўспаміны. І тут дарэчы нагадаць словы Святланы Івановай, студэнткі Гомельскага педагагічнага вучылішча, якая была ў ліку гасцей: «Такое ж яднанне душ і сэрцаў, такое агульнае нахваленне, узнебоджэнне адчуваўся на XII Сувальным фестывалі моладзі і студэнтаў у Маскве, удзельніцай якога я была».

Я. АКСЮЦІН,
Н. КАПШАН,
бібліятэкары ГДУ.

СВЯТА МАСТАЦТВА

Яшчэ пры знаёмстве з творчасцю беларускіх пісьмемнікаў А. Адамовіча, В. Кавыкі, са станам сучаснай беларускай літаратуры мы звыкліся з сучаснай драматургіяй і беларускім тэатрам. І вырашылі паездзіць у Мінск, у Беларускае дзяржаўнае акадэмічнае тэатр імя Янкі Купалы, каб сустрэцца з героямі Максіма, Дударова, іншых аўтараў на сцэне.

Але артысты тэатра прыехалі ў май на гастролі ў наш горад, зрабілі аялілі падарункі гамельчанам.

Мы паспяхліліся купіць білеты. Паспяхліліся трапіць на першы спектаклі, бо пачыналася летняя сесія — залікі і экзамены.

На адкрыццё гастролі прыйшлі ўсім клубам. Гэта было сапраўднае свята мастацтва. Радасна было бачыць на нашай гомельскай сцэне купалаўцаў, і сярод іх «вясгасню» зорку тэатра Стэфанію Спэню. З 1944 года ставіць тэатр п'есу Я. Купалы «Палюлінка», але і сёння кожны спектакль іграецца ж прам-

ерны. Герэзіліва, дэспіна, з інтанцыям.

Дайно марылі мы аб сустрэчы з творчасцю лаўрата прэміі Ленінскага камсамола і Дзяржаўнай прэміі СССР драматурга Аляксея Дударова, п'есы якога ставіцца больш чым у 200 тэатрах краіны.

...Драма А. Дударова «Вечар». На сцэне на працягу ўсяго дзеяння тры героі — тры акцёры. Аўтар напісаў п'есу аб самых злавядзінных праблемах жыцця. Праблемы сучаснай вёскі, складаныя вечныя філасофскія пытанні быцця, сэнсу жыцця чалавечага, але і праўды падыймаюцца ў творах Ч. Айтматова, В. Астаф'ева, В. Распуціна, В. Казько. А ўсе яны тут сабраны ў адным творы. І толькі таленавітым акцёрам пад сілу правесці такі спектакль напружана, на адзінм дыханні, данесці ідэю аўтара да гледача. Народныя артысты СССР Г. Макарава, В. Гарасва, народны артыст БССР Г. Гарбук уражвалі даставернасцю выканання ролей, праўдасцю кожнага жэста, вернасцю інтанацыі.

Наогул, перад намі сапраўдныя артысты, таленты, самаадданасцю якіх нельга не захапляцца. А справа іх адказная, вельмі нялёгка. Аднаголікі пастаноўка п'есы А. Дударова «Радзіма» патрабуе пражыць не адно жыццё, не адзін самы крытычны момант на вайне.

У трупі купалаўцаў няма другародных акцёраў. Ні ў адным спектаклі акцёры не дазваляюць сабе расслабіцца. Яны іграюць у поўную сілу, калі нават у зале ёсць пустыя крэслы. Тэатр можа многае. Ён абуджае думку, грамадзянскае сумленне, развівае пачуццё гордасці за родную беларускую мову, сваю нацыянальную культуру.

Члены літаратурнага клуба «Градыента» народнага ўніверсітэта маральна-эстэтычнага выхавання.

Мастацкая самадзейнасць: вынікі года

УСЁ Ў НАШЫХ СІЛАХ

Задача клуба мастацкай самадзейнасці заключаецца ў тым, каб развіваць самадзейную творчасць, грамадскую і працоўную актыўнасць моладзі, расшыраць яе кругавяд, павышаць культурны ўзровень. Паспех работы прама залежыць ад таго, наколькі яна звязана з задачай выхавання юнакоў і дзяўчат на прыкладах добрых пачыненняў і традыцый. У гэтым навучальным годзе студэнцкі клуб ГДУ «Маладосць» пашырыў рамкі сваёй дзейнасці, увёў новыя формы работы, у значнай ступені дасягнуў поспеху ў павышэнні ўзроўню праводзімых мерапрыемстваў. Так, «Вечар знаёмстваў» студэнтаў-першакурснікаў з калектывамі і гурткамі мастацкай самадзейнасці ўніверсітэта прайшоў цікава і пазнавальна. І жынік гэтага, праведзены традыцыйны конкурс «Ану, першакурснікі!», даў магчымасць убацьчыць новую творчую моладзь, якая потым з непаўняненнем улілася ў падрыхтоўку і правядзенне розных культурных мерапрыемстваў года. Першае месца ў гэтым конкурсе падзялілі першакурснікі гісторыка-філалагічнага і эканамічнага факультэтаў, трэцімі сталі студэнты факультэта фізыхавання.

Уся культурна-масавая работа ў першым семестры прайшла ў рамках штогадовага агляду-конкурсу мастацкай самадзейнасці факультэтаў, прысвечанага дастойнай сустрэчы XXVII з'езда КПСР. Яго састаўнымі часткамі з'явіліся розныя конкурсы асобных выхаванцаў і калектываў па жанрах. Лепшымі ў іх былі студэнты фізічнага, гісторыка-філалагічнага і матэматычнага факультэтаў. За актыўны ўдзел у мастацкай самадзейнасці былі адзначаны журна і ўзнагароджаны прравітальмі і падарункамі Ларыса Міхаленка, Святлана Касяева, Ала Калупіцкая з матфака, Алег Скрыпкіч, Віктар Антоненка, Сяргей Песелеў, Анжэла Марціна, Павел Бесяцкі з фісфіла, Ірына Панькова, Вольга Галавіна, Вольга Харанька, Валерыя Ігнат'я, Мікалай Васюк з эканамічнага факультэта, будучыя фізікі Таццяна Парэмская, Ірына Кузьміна, Юрый Каляца, Іна Асламова і інш. На жаль, добрых слоў

нельга сказаць у адрас студэнтаў геалагічнага факультэта.

Цікавымі і змястоўнымі былі канцэртныя вечары і вечары адпачынку факультэтаў. Павысіўся ўзровень правядзення канцэртаў, часам значныя мерапрыемствы вельмі ўдала рыхтаваліся і праводзіліся сіламі калектываў мастацкай самадзейнасці аднаго факультэта. Журны высока ацаніла справядлівы канцэрт фізічнага факультэта, які прысвячаўся Міжнароднаму дню саўладарнасці працоўных — 1 Мая.

Традыцыйным стала правядзенне «Дэна факультэтаў». У гэтым навучальным годзе клуб праняваў новую форму гэтага мерапрыемства — «Тыдзень факультэта». Яго задачай было садзейнічаць далейшаму развіццю грамадскай актыўнасці студэнтаў, прыцягненне яго да актыўных заняткаў мастацкай самадзейнасцю і спортам, умацаванне шэфскіх сувязей са школамі, правядзенне прафарыянтацыйнай работы сярод старшакласнікаў падшэфных школ. Трэба адзначыць, што не ўсе факультэты аднесліся да гэтага адказнага па сваёй значнасці мерапрыемства дастаткова сур'ёзна. Часта студэнты не маглі знайсці падтрымкі ў прамадзкіх арганізацый факультэта. У той жа час энтузіязм, жаданне зрабіць лепш, цікавасць, больш якасна дэмагангала студэнтаў у ажыццяўленні задуманага. Гэтыя словы хочацца аднесці да студэнтаў матэматычнага факультэта. «Тэатральнае гасціна», Клуб вяселья і знаходлівых, цікавая праграма «Тыдні матэматычнага факультэта» запамінацца надоўга.

Значна павысіўся ўзровень выступлення калектываў мастацкай самадзейнасці ўніверсітэта. Аб гэтым сведчыць той факт, што на заключным гарадскім фестывалі «Студэнцкая вясня-86» з 21 нумара праграмы 11 былі адобраны ў студэнцкім клубе ГДУ. Гледачы бурнымі апладысмантамі сустракалі выступленні кожнага нашага калектыва.

На працягу ўсяго навучальнага года агітбрыгады ўніверсітэта, факультэтаў выязджалі з канцэртамі ў падшэфныя Петрыкаўскі і Рачыцкі раёны, дзіцячыя дамы г. Жло-

біна і Церухі, школы горада. Усяго сіламі агітбрыгады дадзена 32 канцэрты. Хочацца таксама адзначыць, што на працягу 1985-86 навучальнага года калектывы мастацкай самадзейнасці ГДУ 15 разоў выступалі ў Дамах культуры і на прадпрыемствах горада.

Вельмі важна выпрацаваць у людзей прывычку праводзіць вольны час у клубе, а дакладней кажучы, у клубах па інтарэсах. У гэтым годзе значна актывізавалася работа аматарскіх аб'яднанняў. На сённяшні дзень іх налічваецца ва ўніверсітэце 14. Узначальваюць іх актыўнасць-студэнты: Міхаіл Букатаў, Яўгенія Марчанка, Алег Несцераў і многія іншыя. Несумненна ўмова эфектыўнай работы клуба — удзел у яго справах шырокай грамадскай. Адчуальнай была даламога ў падрыхтоўцы і правядзенні культурных мерапрыемстваў праформа студэнтаў, камітэта камсамола, астына ў удзельнічалі ў іх выкладчыкі матэматычнага, фізічнага, гісторыка-філалагічнага факультэтаў.

Накіроўваючы ў рабоце студэнцкіх саветаў інтэрнаціў і культургаў факультэтаў істаў праводзімі раз у тыдзень мастацкі свет, на якім вырашанацца надзвычайныя праблемы, акцэвацца метадычная дэпамога, зацвярджаюцца праграмы і сцэнарыі.

Вынікі ўсёй работы — лічбы. У справаздачным годзе было праведзена больш 270 культурна-масавых мерапрыемстваў, што ў параўнанні з мінулагоднім паказчыкам удава вышэй.

Пры падвядзенні вынікаў агляду-конкурсу мастацкай самадзейнасці факультэтаў за прайшоўшы год па колькасці набраных балаў першае месца заняў фізічны факультэт, на другім — гісторыка-філалагічны, трэцім — эканамічны. Затым ідуць матфака, біяфака, факультэт фізыхавання і геафака.

Хочацца спадзявацца, што наступны навучальны год стане такім жа насычаным і справе выхаванцаў ўздзеяння на студэнцкую моладзь. План работы нашага клуба будзе складацца на аснове прапановаў, заявак, камсамоўскіх і прафсаюнных арганізацый па правядзенню розных культурна-масавых мерапрыемстваў. Магчымасці нашы невычарпальныя і рэалізоўваць іх мэтаанакіравана — у нашых сілах.

А. ЛЫСЯНКОУ,
дырэктар клуба мастацкай самадзейнасці ГДУ,
М. ШЫРЫНКІНА,
мастацкі кіраўнік клуба.

ВЯСЁЛЫ ПЕРАПЫНКА

(Па старонках вузаўскіх шматтыражных газет)

СМЕЛЫ І РАШУЧЫ УЧЫНАК

здзейсніў студэнт Сямён Мамант. Увайшоўшы ў дэканат, ён стукнуў кулаком па сталу і сказаў усё, што ён думае пра дэкана. Выходзячы з дэканата, ён ветліва паўтараў з дэканам, які аяртаўся з абедзённага перапынку.

ШТО ПАСЕШ

Абсурднасць гэтага выказвання з поспехам даказаў студэнт Пялаў. На мінулым тыдні ён паслаў студэнцкі білет, а ўчора атрымаў вымову.

АДКАЗ РУБАМ

На пытанне выкладчыка, ці ведае ён закон Ома, студэнт В. Паўлаў адказаў, што Ома ведае, а закон не.

ДОБРАЯ ТРАДЫЦЫЯ

скалася ў студэнцкай сталовай № 2. Па законах гасцінасці наведвальніку кормяць тут толькі хлебам-соллом.

СТУДЭНТ НА ЗАМЕТКУ

Стамляльна доўгага тапанна ў чарзе каля гардэроба можна пазбегнуць, калі не збгаць з лекцыяй на гадзіну раней.

КРУШЭННЕ РЭКОРДА

Мексіканец Мануэль Санчэс праслаў тры гады. Гэты рэкорд пабіў наш пцікурснік П. Сідарэў, які спіць на лекцыях ужо пяты год.

ПАКЛАНІЦЕСЯ ДУБУ

(Запачыненне. Пачатак у № 19, 20).

З НАРОДНЫХ КРЫНІЦ

ЯШЧЭ даволі часта дуб упамінаецца з-за сваёй даўгавечнасці. Так, напрыклад, у Маскве і ў Каломенскім растуць дрэвы, для якіх праходзілі, вяртаючыся з Кулікоўскай бітвы, дружына Дзмітрыя Данскога (1380 г.). Самым старым дрэвам Еўропы лічыцца дуб, што расце ў літоўскім мястэчку Стэльмуже: яму 1500 гадоў. Ва ўрочышчы Юзефіна (Ровенская вобласць) стаіць 1300-гадовы велікан, 1000-гадовы дуб ёсць і ў Чаркаскай вобласці. Гэта ўсё рэдкія доўгажытары. Але 300—500 гадоў — узраст для дуба даволі звычайны. У пачатку стагоддзя вядомыя вучоныя-лесаводы М. М. Арлоў захапляўся беларускімі дубравамі: «Надзвычайна па сваёй прыгажосці і каштоўнасці дубовыя палкі ў казіннай Кашалёўскай дачы Магілёўскай губері духоттагадовыя дубы з прамымі стройнымі, як калоны, стваламі, высокая ўздымаюць свае разложыстыя кроны... Падобнымі дубамі можна таксама любавіцца і ў Беларускай пушчы...»

дывкаў, мэбля, паркет, дэталі розных машын — усё толькі дуб. Дуб у валдзе добра захоўваецца, становіцца нават больш трывалым. Так, у Варонежскай вобласці, на Доне знойдзены човен, які праяхаў у валдзе 4000 гадоў. Ён зроблены з дуба. Загляньце ў Маскоўскі гістарычны музей і вы ўбачыце як добра захаваўся гэты дзядубаны човен старажытнага чалавека. Нават у саленай марской валдзе дуб захоўваецца вельмі доўга. Фрэгат «Паллада» (той самы, на якім падарожнічаў выдатны рускі пісьменнік І. Ганчароў) быў затоплены на Далёкім Усходзе. З усіх вядзеных адалазаў знайшлі і агледзелі фрэгат. Салёныя воды і час яго, канешне, не пашкадавалі: «Але ўсё, што з дуба, на фрэгаце захаваўся лепей таго, што зроблена з жалеза і чыгуны», — адзначылі вучоныя.

Раней, калі пачыналі будаваць нейкі замак, сабор, царкву ці іншы вялізны будынік, то напачатку забівалі ў зямлю палі з «мораната» дуба, і толькі потым узводзілі сцены. Такі «закаксераваны» дуб цудоўна захоўваўся на працягу многіх стагоддзяў і надалейна трымаў на сваіх плячах агромністы гмах. На сваіх даўгавечнае, трывалае выкрыстоўвалі менавіта гэты дрэва, Караблі, бочкі, падрубы для бу-

Дзякуючы сваёй даўгавечнасці многія дубы сталі мемарыяльнымі дрэвамі, якія нагадваюць нам аб слаўных імёнах выдатных дзяржаўных дзеячоў Расіі, палкаводцаў, пісьменнікаў. Так, дуб Пятра Першага расце паблізу Любоціна на старой дарозе Харкаў—Палтава; Суворова — у сяле Прохараўцы на беразе Дняпра. Звыш 400 гадоў дубу, які расце ў стайцы Катлярэўскай, пад якім, паводле народных паданняў, адпачываў А. С. Пушкін у час

сваёго падарожжа на Каўказ. На тэрыторыі Беларусі таксама ёсць векавыя дубы і дубравы — помнікі прыроды, непасрэдна звязаныя з гісторыяй і культурай нашага народа. На Кобрыншчыне два шматвекавыя волаты — ля Дзвіна і ля Крупчачкага поля бою, называюцца «Суворавіцкімі дубамі». Адпачываў пад імі вялікі палкаводзец ці толькі размяшчаў свой штаб — не мае асаблівага значэння. Важна і бяспрэчна, што абодва яны былі сведкамі велічнай славы рускай зброі, для іх грывела пераможнае рускае «ура», яны бачылі бяспаснага ўцёкі ворагаў.

Непадалёку ад Навагрудка ў вёсцы Шчырыя горда ўзвышаецца «дуб Адама Міцкевіча». Паводле народнага падання, якое перадаецца з пакалення ў пакаленне, пад гэтым дубам Міцкевічу вельмі падабалася адпачываць. Магчыма, тут, непадалёку ад хутара Завосье, — месца нараджэння паэта, — адасобіўшыся ад будзённых спраў і надаскучыўшы яму балая, пісаў ён свае рэвалюцыйна-патрыятычныя творы. Ці не ў гэтым жа дубе, ужо тады магучага дуба, малады паэт-рэвалюцыянер закончыў сваю «Оду да малодсці»? А можа менавіта тут упершыню пачаў ён разважаць аб сацыяльнай няроўнасці, каб затым адлюстраваць усё гэта ў сваёй творчасці.

Такім чынам, прыведзеныя тут прыклады, а іх колькасць можна значна павялічыць, яскрава сведчаць пра тое, што культ дуба ў слаўянскіх народаў быў цесна звязаны з культуам звяроў і што ў кожнага з асобных народаў ён асацыяваўся з образам нейкага канкрэтнага бога. Так, у старажытных беларусаў дубрава з'яўлялася прытулкам Перуна, бога грому і дажджу. Але з цягам часу людзі перасталі захапляцца «святасцю» гэтага дрэва, а ўсё больш увагі ўдзялялоў услужэнню яго прыгажосці, моцы і даўгавечнасці, часта параўноўваць волат-дуб з маладым жывцом, храбрым воінам, а ў некаторых выпадках, ён нават сімвалізаваў сабою свабоду, волю, бессмяротнасць.

А. НЕНАДАВЕЦ,
асістэнт кафедры рускай літаратуры.

МАЁРАЎ

Мікалаі Мікалаевіч

Раптоўна памёр дацэнт кафедры палітэканоміі Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта, кандыдат эканамічных навук Мікалаі Мікалаевіч Маёраў.

Перастала быць сэрца камуніста з 45-гадовым стажам, вернага сына Радзімы і партыі, вопытнага выкладчыка і навуковага работніка, палымянага прапагандыста ідэй марксізму-ленінізму.

М. М. Маёраў нарадзіўся ў 1919 годзе ў вёсцы Гордзікава Перамышльскага раёна Калужскай вобласці. У 1941 годзе закончыў Ленінградскае вышэйшае ваенна-марское палітэканамічнае вучылішча. З першых дзён вайны М. М. Маёраў змагаўся на фронце, быў паранены. У 1954-ым закончыў ад'юнктуру Ваенна-палітэчнай акадэміі імя У. І. Леніна і абараніў кандыдацкую дысертацыю. Затым шэсць гадоў выкладаў палітэканамію ў Калінінградскім вышэйшым ваенна-марскім вучылішчы.

У нашай ВНУ М. М. Маёраў працаваў з 1960 года. З 1971 па 1982 гады загадваў кафедрай палітэканоміі, затым працаваў дацэнтам. М. М. Маёраў унёс вялікі ўклад у фарміраванне і развіццё кафедры палітэканоміі, падрыхтаваў высокакваліфікаваных спецыялістаў, прапаганду марксізму-ленініскай эканамічнай тэорыі. Ён пастаянна аказваў вялікую дапамогу маладым выкладчыкам. Мікалаі Мікалаевіч актыўна займаўся навуковай работай, быў кіраўніком дзяржбюджэтных даследаванняў на кафедры, апублікаваў звыш 40 навуковых работ.

М. М. Маёраў прымаў актыўны ўдзел у грамадскай жыцці. Многа гадоў быў выкладчыкам ўніверсітэта марксізму-ленінізму, нягледзячы на лектарам абкома КПБ.

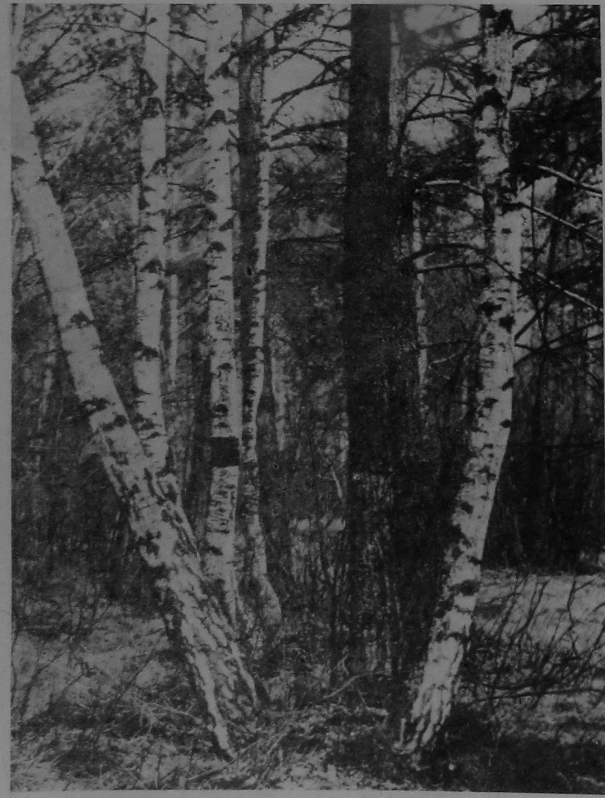
Радзіма высока ацаніла багаты і працоўныя заслугі М. М.

Маёрава. Ён быў узнагароджаны ордэнам Айчынай вайны І ступені і даўма ордэнамі Чырвонай Зоркі, многімі медалямі, ганаровымі граматамі Вярхоўнага Савета БССР, яму было прысвоена званне заслужанага работніка вышэйшай школы БССР.

Светлая памяць пра Мікалаі Мікалаевіча Маёрава назавуць захавацца ў нашых сэрцах.

Б. В. БОКУЦЬ, М. І. СТАРАВОЙТАЎ, Л. А. ШАМЯТКОЎ, М. В. НАВУЧЫЦЕЛЬ, Л. Н. СЕЧКА, У. А. ШАУЧЭНКА, М. Н. МУРАШКА, Ю. А. ПРАЛАСКОўСкі, Г. Д. ВЕЛУТАЕЎ, І. В. НЯМКЕВІЧ, А. П. КАСЬЯНЕНКА, У. М. КАЛМЫКОЎ, У. Ф. БОНДАРАЎ, В. У. МАТУСЕВІЧ, У. Д. АРЭШЧАНКА, В. А. АСПІЕНКА, Н. І. КОЛТЫШАВА, Т. В. КАРПЕЯ.

З ЛЮБОЎЮ ДА ПРЫРОДЫ

У БЯРОЗАВЫМ ГАІ. Фота Н. Кір'янавай.

У мяне ў руках незвычайная кніга «Пісьмы з фронту», у аснову якой пакладзены пісьмы фронтовай, удзельніцкай Вялікай Айчынай вайны. Шчырыя, пранізаныя жыццёва-рэальнай сілай, аптымізмам і верай у перамогу, гэтыя дакументы донеслі да нас дыханне грознага ваеннага часу, веліч і мужнасць саважых людзей, воінаў-інтэрнацыяналістаў. Выхаваныя Камуністычнай партыяй і Ленінскім камсамалам, яны горача любілі Радзіму і аддалі за яе самае дарагое — жыццё.

Многія з герояў былі таваріскімі ровеснікамі, малады чытач. Усіх аб'яднала нянавіць да ворага і любоў да Радзімы. Яны хацелі жыць, сусцяраць ранішнія зоркі, слухаць спевы птушак, любавіцца мірным блакітным небам. Як і ты, любілі марыць: разам з папаніцамі штурмавалі Паўночны полюс, з Валерыем Чкавым ляталі ў Амерыку, з Аляксеем Стханавым апускаліся ў зойбы...

Твае аднагодкі маглі б стаць настаўнікамі, інжынерамі, урачамі, трактарыстамі, узводзіцэ гарады і будавецэ заводы і фабрыкі, вырошчавецэ хлеб... Але ў іх лёсы ўварвалася жорсткае вайна. Як верныя сыны і дачкі краіны Вялікага Кастрычніка, яны ўсталі на яе абарону, паміралі з думай аб ёй, аб тых, хто будзе жыць пасля іх. Яны далі нам накез быць дэстоінымі сваёй са-

Бібліяграфічны агляд МУЖНАСЦЬ І ГЕРАІЗМ

цыялістычнай Айчыны, святы захоўваць мір на зямлі. У свеце і сёння неспакойна. Імперыялісты марач аб новых войнах. У любую мінуту мы павінны быць гатовы са зброяй у руках устаць на абарону свяшчэнных рубяжоў нашай краіны.

«Партыйнае падполле ў Беларусі. 1941—1944. Старонкі ўспамінаў». Кніга працягае серыю зборнікаў успамінаў. У ёй выступаюць кіраўнікі падпольных партыйных органаў, якія дзейнічалі ў гады Вялікай Айчынай вайны на тэрыторыі Віцебскай, Магілёўскай, Гомельскай і Палескай абласцей. З суровай прудзізасцю, цёпла і ўсхвалявана пільваюць аўтары зборніка аб смелых дзеяннях падпольшчыкаў Віцебска, Магілёва, Гомеля, раённых цэнтраў, пасёлкаў і вёсак. У падполлі дзейнічалі камуністы, камсамольцы, беспартыйныя пэтрыёты; рабочыя, сяляне, інтэлігенцыя.

Успаміны ўзнаўляюць яркую і ўсхваляваную карціну подзвігу ўсіх барацьбітоў-пэтрыётаў у тыле ворага.

Імя Дзяніса Давыдава стала легендарным імям пры яго жыцці. Герой Айчынай вайны 1912

году, верны паслядоўнік савоўскіх традыцый, ён быў адным з арганізатараў партызанскага руху ў Расіі. Дзяніс Давыдаў вядомы і як самабытны паэт, і як аўтар твораў па гісторыі ваеннага мастацтва. Аб жыцці героя, які заўсёды быў гатовы «вноў за родную воцтаць» і расказаваў аўтар Г. В. Серабракоў у кнізе «Дзяніс Давыдаў».

Кожны месяц бібліятэка ўніверсітэта прыводзіць выстайку кніг новых паступленняў. Нядаўна працавала такія выстайка, дзе жэспланавалася каля 500 экзэмпляраў кніг па розных галінах навукі.

М. ГАПЕЕВА,
загадчыца аддзела бібліятэкі.

Рэдактар Ул. БАЛОГА.

Рэктарат, партком, Савет кафедр грамадскіх навук смуткуюць з выпадку смерці дацэнта кафедры палітэканаміі **МАЕРАВА** Мікалаі Мікалаевіча і выказваюць глыбокае спачуванне сям'і і родным памёршага.

Рэктарат, партком, грамадскія арганізацыі ўніверсітэта, дацэнт фізічнага факультэта, кафедра вышэйшай матэматыкі выказваюць глыбокае спачуванне асістэнту, старшым прафэсару фізічнага факультэта **ПЕНЯЗЮ** Уладзіміру Аляксандравічу з выпадку напатаўшага яго гора — трагічнай смерці СЫНА.

В. СКРЭЖЭНДЗЕўСКАЯ,
старшы інжынер групы НТІ ГДУ.

ЭФЕКТЫЎНАСЦЬ НДР

Група НТІ ГДУ запрашвае ва Усеююзным навукова-тэхнічным інфармацыйным цэнтры звесткі аб выкарыстанні справаздач ўніверсітэта пачынаючы арганізацыямі. За XI півгоддзю з прадстаўленых ўніверсітэтаў 96 справаздач было запытана 40. Так, напрыклад, справаздачу па дзяржбюджэтнай тэме «Ацэнка чыстай прадукцыі і распаўсюджвання метадаў планавання фонду зароботнай платы па нарматывах на Гомельскім станіабудуўнічым заводзе імя С. М. Кірава» (кіраўнік—дацэнт Б. І. Врублёўскі) выкарысталі 21 арганізацыя, у тым ліку Усеююзны праектна-канструктарскі і тэх-

налагічны інстытут мэблі (г. Масква), Украінскі праектны канструктарска-тэхналагічны інстытут мясцовай прамысловасці (г. Кіеў) і латвійскіх мадэляў» (кіраўнік дацэнт І. В. Максімаў) запрысла 13 арганізацыяў, па тэме, кіраўніком якой з'яўляецца прафесар У. Д. Арашчанка — 12, у ліку якіх і Усеююзны навукова-даследчы і арганізацыйны інстытут нафтавай прамысловасці. Таксама 12 справаздачай па дзяржбюджэтнай тэме, кіраўніком якой з'яўляўся дацэнт В. А. Антропаў.

«Гомельскі ўніверсітэт» — орган парткома, рэктарата, **воінскага ЛКСМБ** і профкамов Гомельскага **государственного университета** (на беларускай мове), Гомельскага фабрыка «Палесдрук» Дзяржкамтэта БССР па справах выдавецтваў, шалграфіі і кніжнага гандлю. Гомель, Савецкая, 1. Аб'ём — 1 друк. аркуш. Тыраж 2000 экз. Наш адрас: вул. Савецкая, 104, п. 3-11, т. 57-14-52.

Тыраж 2000 экз.